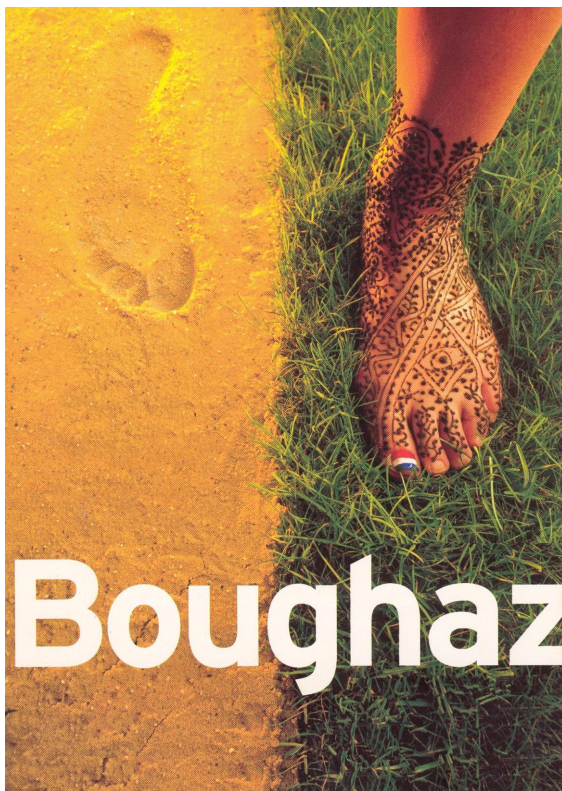

Boughaz

Boughaz is een videotentoonstelling die van 24 mei tot 21 juni 2003 te bezichtigen was in zeecontainers, verspreid door de stad Gouda. De tentoonstelling vertelt het verhaal van de Marokkaanse immigratiegeschiedenis naar Gouda. Het Streekarchief Hollands Midden initieerde het project in nauw overleg met het Marokkaans Platform Gouda, waarbij samenwerking op basis van gelijkwaardigheid essentieel was. In de aanloopfase was er ruimte voor alle meningen over de aanpak van het project.

Kunstenaar Eddy Seesing gaf het uiteindelijke project vorm. Hij interviewde eerste, tweede en derde generatie Marokkaanse Gouwenaren over hun visie op heden

en verleden in het kader van immigratie. Deze interviews presenteerde hij in een kunstzinnige en symbolische opstelling op drie plekken in de stad. De tentoonstelling zal uiteindelijk onderdeel uit gaan maken van het kunstproject *Digital Identities*.

Boughaz is nog maar het begin van een intensieve samenwerking tussen het Steekarchief en het Marokkaans Platform. In de toekomst zullen zij verder samenwerken binnen het project 'Retour zonder terugreis'

▢ **Titel van het project/product:** Boughaz

Naam erfgoedinstelling: Streekarchief Hollands Midden

Plaats: Gouda

Provincie: Zuid-Holland

Website: www.boughaz.nl

Citaat: 'Het kost tijd om vertrouwd met elkaar te raken. Die tijd moet je nemen.'

▢ **Algemene informatie**

Soort erfgoedinstelling: Archief

Contactpersoon: Siegfried Janzing, directeur Streekarchief Hollands Midden

E s.janzing@sahm.nl, T 0182-521821 / Ali Chouli, Marokkaans Platform
Gouda, T 0182-536041 / Cor Snijders, gemeente Gouda
E csnijders@inburgering.com

Samenwerkingspartners: Het Marokkaans Platform Gouda was mede-initiator van het project. Het platform deed de werving en selectie van de geïnterviewden en zorgde voor een breed draagvlak. Kunstenaar Eddy Seesing was mede-initiator en organisator van het project.

Financiering: Extra financiering werd verkregen door het project bij 'Kleurrijke wijken' onder te brengen. Hiervoor diende de gemeente Gouda een aanvraag in bij de Provincie.

▢ Omschrijving van het project/product

Locaties: Op drie verschillende plekken in de stad Gouda: bij Moskee Nour op de Raam, in de binnenstad en bij het Streekarchief.

Periode: 24 mei 2003 tot 21 juni 2003.

Gebruikte media: Een tentoonstelling door de hele stad in de vorm van zeecontainers. De zeecontainers vormden een route door de stad die weer verwees naar de migratiegeschiedenis van Marokkanen in Nederland. Bij iedere container werd met videoportretten ingegaan op een generatie Marokkaanse Gouwenaren. Er is veel gewerkt met symbolische verwijzingen, zowel in het medium zelf – per generatie verschilde de achtergrond in het beeld - als in het totaalproject.

Doelstellingen: Het vastleggen van erfgoed van Marokkaanse Nederlanders, omdat de geschiedenis van deze bevolkingsgroep tot dusver volledig ontbrak in het streekarchief. Dit project is een eerste stap in het proces van 'het ontsluiten van de geschiedenis van de Marokkaanse immigratie naar Gouda voor huidige en latere generaties, door middel van een gedocumenteerd en verbeeld geheugen, dat bewaard wordt in de archiefplaatsen van de regio.' Een subdoel is het verkleinen van de afstand tussen het archief en de Marokkaanse inwoners van Gouda. Een ander subdoel is het bestrijden van de negatieve publiciteit rondom de Marokkaanse gemeenschap in de stad.

Doelgroep: Inwoners van Gouda met Marokkaanse wortels, die in Marokko of in Nederland zijn geboren.

Gekozen methodiek: De benadering was in de eerste plaats narratief; op videofilm vastgelegde verhalen werden bekeken en beluisterd. Gezien de vormgeving van het project was er ook sprake van een zekere experimentele benadering.

Aangesproken vaardigheden: Zowel sociale, psychologische als ruimtelijke.

Aangesproken zintuigen: Horen en zien werden op een onconventionele manier gecombineerd, via interviews op video en projecties op de achtergrond. Ook moest het lichaam in actie komen door het lopen van de route.

Gebruik van kunstobjecten: Nee.

Andere vormen van kunst: De videokunst van Eddy Seesing speelde een centrale rol in het project.

Soorten erfgoed: Documentair, het vastleggen van de migratiegeschiedenis van de doelgroep.

Vooraf: De eerste ideeën ontstonden onafhankelijk van elkaar bij de kunstenaar en de Archiefdienst. De eerste stap werd gezet door de gemeente Gouda: die zocht contact met het Regionaal instituut voor interculturele ontwikkeling Meander, omdat ze behoefte had aan contact met zelforganisaties. Via brainstormsessies kwamen de verschillende partijen met elkaar in contact.

Vervolg van het project: Boughaz maakt onderdeel uit van Digital Identities het kunstproject van Eddy Seesing. Bovendien is er een stichting 'Boughaz' opgericht, die via diverse projecten voortgaat met het vastleggen van de Goudse Marokkaanse geschiedenis.

Verloop van het participatieproces: Het Marokkaans Platform speelde hierbij een belangrijke rol; zij benaderde de inwoners van Gouda van Marokkaanse komaf. Tijdens dit proces raakte de doelgroep meer en meer betrokken, des te meer omdat zij onderwerp van de interviews waren. De betrokken Marokkaanse deelnemers bepaalden zelf de onderwerpen die tijdens de video-interviews aan bod zouden komen. Bovendien waren zij met een aantal vertegenwoordigers vanaf het eerste moment bij de ontwikkeling van het project betrokken.

Vernieuwende aspecten van het project: Het project vormt de allereerste stap tot het opnemen van de Marokkaanse migratiegeschiedenis in het Streekarchief. De organisatiestructuur was zeer plat en in die zin vernieuwend, omdat alle partijen zeggenschap over het project hadden. Boughaz was een groot succes omdat het niet bedacht was door ambtenaren, maar een initiatief was van het Marokkaans Platform Gouda.

Publieksdoelgroep: Inwoners van Gouda, basisschoolleerlingen van groep 7 en 8, de brugklas van het voortgezet onderwijs en cursisten NT2.

D Omschrijving van de deelnemersgroep

Culturele achtergrond van de doelgroep: De deelnemers van de doelgroep deelden hun Marokkaanse komaf.

Culturele achtergrond van de uiteindelijke deelnemers: Voldeed aan verwachting doelgroep.

Man/vrouw verhouding: Bij de video-interviews met mensen van de eerste generatie waren de mannelijke deelnemers oververtegenwoordigd. In de samenwerking werden de vrouwen vertegenwoordigd door Najate Leklye.

Economische achterstelling: De deelnemers aan het project waren vooral afkomstig uit de arbeidersklasse.

Sociale achterstelling: De algemene sociale achterstelling van Marokkaanse Gouwenaren was mede de aanleiding om de negatieve beeldvorming te bestrijden.

Behorend tot etnische/culturele minderheid: Alle deelnemers waren Marokkaanse immigranten, van de eerste of tweede generatie, of in Nederland geboren, van derde generatie.

Analfabetisme: Het analfabetisme onder de eerste generatie Marokkanen was mede de aanleiding voor de totstandkoming van het project en heeft mede de keuze van het medium video bepaald.

Behoeften en leervraag van de deelnemers: Er was vanaf de beginfase van het project uitgebreid overleg met het Marokkaans Platform Gouda. Het werd toen bijvoorbeeld duidelijk dat er in geval van samenwerking geen sprake mocht zijn van politieke belangenverstrengeling. De leervraag van de deelnemers kwam overeen met de hoofddoelstelling van het project, namelijk het bewaren van de verhalen van immigranten. Wel is het zo dat de deelnemersdoelgroep werd vertegenwoordigd door slechts drie mannen van het Marokkaans Platform; en dat dit platform niet de gehele Marokkaanse gemeenschap in Gouda vertegenwoordigt.

Aantal deelnemers en betrokkenen: In één maand is de lesbrieff 2500 keer gedownload.

▢ Continuïteit van het project

'Retour zonder terugreis' wordt een lange termijnproject van het Streekarchief in samenwerking met het Marokkaans Platform en de gemeente Gouda. De video-interviews krijgen een vervolg in het internationale project '*Digital Identities*' van kunstenaar Eddy Seesing.

▢ Resultaten op lange termijn

Samenwerking tussen organisaties: Het Streekarchief en het Marokkaans Platform zullen hun samenwerking voortzetten in de vorm van een stichting met een aan Boughaz verbonden naam. Ook de gemeente wil in de toekomst meer samenwerken met het Platform.

▢ Omschrijving van de interculturele aspecten

De Marokkaanse inwoners van Gouda die hierheen migreerden, maken een essentieel onderdeel uit van de geschiedenis van de stad. Dit besef leidde

vanaf het begin tot een door iedereen gedragen projectidee, waarvan de vorm lag bij de zelforganisaties. Essentieel was ook de samenwerking op basis van gelijkwaardigheid.

▢ Effect

- *Evaluatie*: Het project is geëvalueerd. Een informatieboekje over het project met tips en beschrijvingen is te bestellen bij het Streekarchief Hollands Midden, E info@sahm.nl, T 0182-512821
- *Aanpasbaarheid*: Het concept is toepasbaar op andere steden .
- *Lange termijnverbanden*: Er is in ieder geval een nieuwe band ontstaan tussen de Marokkaanse zelforganisaties en het Streekarchief.

▢ Praktische en paradoxale valkuilen ('lessons learnt')

Organisatie: Een plat en dynamisch projectproces schept ruimte voor veel meningen, maar is ook chaotisch. Het blijkt belangrijk te zijn om duidelijke afspraken te maken over aanspreekpunten en taakverdeling. En die om die afspraken consequent te handhaven. Bovendien betekent de betrokkenheid van veel partijen ook veel overleg. Een externe projectleider zou de ruis kunnen doen afnemen, maar het vermindert ook de onderlinge samenwerking en daarom kan men er beter voor kiezen geen externe projectleider aan te stellen. Verder is het van belang een zeer gemengde stuur- en productiegroep te hebben, maar dat kost wel meer tijd, die er vaak niet is, waardoor het moeilijk is om volledige vertegenwoordiging te realiseren is.

Inhoudelijk en algemeen: Het gebruik van bepaalde woorden kan leiden tot misverstanden of andere interpretaties en associaties. Zo heeft het woord 'archief' voor veel Marokkanen een negatieve betekenis, omdat een dergelijk instituut in Marokko staat voor een inlichtingsdienst. Bij de video-interviews helpt het om een vertrouwenspersoon te betrekken zodat eventuele onuitgesproken misverstanden opgehelderd worden. Verder is tijd een belangrijke factor, waar vaak onvoldoende rekening mee wordt gehouden. Denk eraan om onderwijs en p.r. er tijdig bij te betrekken, zodat zij het project op een volwaardige manier in hun planning op kunnen nemen. Dit gaat ook op voor de onderlinge samenwerking met bijvoorbeeld het vormgevingbureau. Voor een optimaal resultaat dient er met betrokken partijen nu eenmaal veel overlegd te worden.